

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเป็นปัญหาที่ระบบเศรษฐกิจทุกระบบจะต้องประสบและจัดการแก้ไข ได้แก่ ปัญหาการผลิต การกระจายการผลิต (distribution) การบริโภครวม การแก้ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยระบบการขนส่งที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพราะระบบการขนส่งเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐาน (Infrastructure) ที่จะขจัดช่องว่างในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคให้หมดไป ทำให้การผลิต การขยายการผลิต มีผลก้าวหน้า และการกระจายการผลิตเป็นไปโดยยุติธรรมยิ่งขึ้น ผู้บริโภคในฐานะเจ้าของปัจจัยการผลิตก็จะมีรายได้เพื่อใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้น ผู้ผลิตก็จะมีเงินทุนในการผลิตเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ เพราะระบบการขนส่งมีส่วนช่วยอย่างสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติการของกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างไรก็ตาม จากประวัติศาสตร์ปรากฏว่าประเทศค่อยพัฒนาทั้งหลายจะก้าวจากเศรษฐกิจการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่เศรษฐกิจการเกษตรที่ทันสมัยและเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมไค่นั้น การขนส่งทางรถไฟมีบทบาทสำคัญยิ่ง สำหรับประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ประเทศอยู่ในระยะเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ ถ้าหากขาดบริการขนส่งทางรถไฟที่เหมาะสม การพัฒนาเศรษฐกิจในสาขาต่าง ๆ จะบรรลุตามเป้าหมายได้ยาก ซึ่งรัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญข้อนี้ จึงได้กำหนดโครงการปรับปรุงและขยายงานของกิจการรถไฟไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจากผลของการปฏิบัติงานตามแผนฯ ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ปรากฏว่าส่วนใหญ่สามารถดำเนินไปตามเป้าหมาย แต่มีบางส่วนที่ประสบความล่าช้าเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ รวมทั้งการขาดการวางแผนที่ดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้าง ซึ่งการรถไฟฯ ดำเนินการเอง

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๘
โครงการพัฒนาการรถไฟฯ ส่วนหนึ่งจะเป็นการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการรถไฟฯ พ.ศ.

๒๕๑๐-๒๕๑๔ นอกนั้นจะเป็นการส่งเสริมให้มีการปรับปรุงบริการขนส่งชานเมืองให้มากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพความเร็วขบวนรถ และจัดหาหัวรถจักร รถคู่สินค้า และรถโดยสารเพิ่มขึ้น เพื่อปรับปรุงให้มีการบริการขนส่งที่พอเพียงและสะดวกรวดเร็วในอัตราค่าขนส่งที่สมควร ซึ่งรัฐจะต้องควบคุมการลงทุนตามโครงการดังกล่าวให้อยู่ในขอบเขตตามนโยบายการเงินของรัฐบาล เพราะจะต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก และเงินทุนที่รัฐจะใช้ดำเนินการส่วนหนึ่ง เป็นเงินที่กู้มาจากต่างประเทศ จึงต้องใช้เงินทุนอย่างระมัดระวัง เพื่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจแก่ส่วนรวมอย่างแท้จริง

การวางแผน การควบคุม การประเมินผลงาน รวมทั้งการตัดสินใจด้านต่าง ๆ นอกจากจะอาศัยความสามารถและประสบการณ์ส่วนตัวของผู้บริหารแต่ละคนแล้ว ยังขึ้นอยู่กับข้อมูลต่าง ๆ เป็นอย่างมาก และความต้องการข้อมูลของผู้บริหารก็แตกต่างกันทั้งในด้านประเภท ปริมาณ คุณภาพ และเวลา ฉะนั้น ในการที่จะวางแผนได้ดีและสามารถกำหนดอัตราค่าขนส่งที่เหมาะสม โดยยังมีผลตอบแทนเพียงพอ มีการควบคุมการดำเนินงานและขยายงานให้บรรลุเป้าหมาย ต้องอาศัยการมีระบบบัญชีที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการที่มีขนาดใหญ่ เช่น ในกรณีของการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ มีเส้นทางที่เปิดการเดินรถแล้วครอบคลุมพื้นที่ถึง ๔๓ จังหวัด คิดเป็นความยาวของระยะทาง ๓,๗๒๕ กิโลเมตร มีสถานีบริการรวม ๕๘๘ สถานี ทำการขนส่งผู้โดยสารรวมทั้งสิ้น ๕๕,๕๐๗,๐๐๐ คน และขนส่งสินค้าคิดเป็นน้ำหนัก ๕,๐๒๑,๐๐๐ ตัน รวมเป็นรายได้ประมาณ ๘๘๓,๒๓๘,๐๐๐ บาท มีเจ้าหน้าที่และพนักงานปฏิบัติงานรวม ๓๓,๓๘๘ คน^{๒/}

^{๒/} การรถไฟแห่งประเทศไทย, สถิติแสดงกิจการ พ.ศ. ๒๕๑๖, (กรุงเทพฯ:

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการ เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เพราะตระหนักถึงความสำคัญของการขนส่งทางรถไฟและความสำคัญของผลของปัญหาที่เกิดจากระบบบัญชีของกิจการ ที่จะทำ ข้อมูลที่ได้จากระบบบัญชีคลาดเคลื่อนไปจากความจริง ในที่นี้ เน้นเฉพาะข้อมูลส่วนที่ได้จากระบบบัญชี เท่านั้น เพราะ เป็นสิ่งที่กิจการสามารถควบคุมและปรับปรุงแก้ไขได้ วัตถุประสงค์โดยสรุป คือ

๑. เพื่อศึกษาระบบบัญชีของการรถไฟตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบันว่ามี การเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการมาอย่างไร
๒. เพื่อศึกษาความคล้ายคลึงและความแตกต่างของหลักการบัญชีที่ใช้ เมื่อเปรียบเทียบกับหลักการบัญชีที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป รวมทั้งส่วนราชการต่าง ๆ
๓. เพื่อศึกษาความคล้ายคลึงและความแตกต่างของระบบบัญชีของกิจการประเภทเดียวกัน โดยเปรียบเทียบกับระบบบัญชีของกิจการรถไฟในต่างประเทศ
๔. เพื่อทราบถึงอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากระบบบัญชีที่ใช้ เป็นต้นว่า ปัญหาทางคานหลักการบัญชีที่ใช้ ปัญหาคานการรายงาน
๕. เพื่อศึกษาโอกาสและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้น

วิธีการศึกษาคนควา

ในการศึกษาเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาข้างตน ผู้เรียบเรียงได้ข้อมูลจากการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยต่าง ๆ และศึกษาจากบันทึก เอกสารหลักฐาน คู่มือการให้ประเภทบัญชี แบบพิมพ์ สมุดบัญชี งบการเงิน และรายงานต่าง ๆ ของการรถไฟฯ นอกจากนั้นยังได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องจากหน่วยราชการและสถาบันต่าง ๆ อาทิเช่น กระทรวงคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ
แปซิฟิก องค์การสหประชาชาติ (ESCAP) เป็นต้น

ขอบเขตของการศึกษา

จะ เริ่มศึกษาการแบ่งส่วนงานและการบริหารงานของการรถไฟฟ้าวัด แขวง เพื่อให้เกิดภาพพจน์เกี่ยวกับการดำเนินงานของการรถไฟในส่วนของการศึกษาระบบบัญชีและการควบคุมภายใน จะกล่าวถึงเฉพาะหลักการสำคัญ ๆ เพราะไม่สามารถกล่าวถึงรายละเอียดปลีกย่อยทั้งหมดซึ่งมีอยู่มากมายได้ นอกจากนั้นจะศึกษาความแตกต่างและความคล้ายคลึงของระบบบัญชีของกิจการประเภทเดียวกันโดยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ และในที่สุดจะสรุปปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษา

จากการศึกษาจะทำให้ทราบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีความสำคัญเพียงใด และจะมีผลกระทบกระเทือนต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลและรายงานต่าง ๆ ของกิจการมากน้อยแค่ไหน และข้อมูลนั้นจะเป็นประโยชน์กับผู้ที่จะนำข้อมูลไปใช้หรือไม่ เช่นรัฐบาลในการนำไปใช้พิจารณา กำหนดอัตราค่าขนส่งที่เหมาะสม ใช้ในการควบคุมการลงทุนและขยายงานของการรถไฟ และจะเป็นแนวทางให้รัฐทราบว่า โครงการพัฒนาการรถไฟที่รัฐกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ ๓ นั้น จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ช่วยให้รัฐทราบแนวโน้มในการพัฒนาการคานอื่น ๆ อีก เพราะว่าการพัฒนาการคานการขนส่งเป็นรากฐานอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาการคานอื่น ๆ ค่าย นอกจากนั้นยังเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารของกิจการเองในการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน ช่วยให้ทราบว่า จะต้องมี การแก้ไขข้อมูลนั้นเสียก่อนหรือไม่ อย่างไร เพื่อจะได้แผนงานที่ดี.